

CAMBRIDGE INTERNATIONAL EXAMINATIONS
International General Certificate of Secondary Education

SANSKRIT — Option A

0499/01

PAPER 1. Translation and Set Text

MAY/JUNE 2011

Time: 2 hours

Total Marks: 120

Instructions to Candidates

Answer ALL questions.

Write your answers in the Answer Book provided.

Information for Candidates

In Sanskrit passages, underlined words are glossed.

The marks for the various parts of questions are shown in brackets: e.g. [2].

You are reminded of the importance of accurate spelling, punctuation, grammar and orderly presentation in your answers.

This paper has four questions.

1 Passage for Comprehension

Read through the following passage carefully. Do not write out a translation, but answer the questions which follow. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

Rāvaṇa's brother Kumbhakarna is woken up so that he can fight Rāma.

कुम्भकर्णः रावणस्य सोदरः । सः चिरम् स्वपिति स्म ।
 प्रबलेन रामेण युद्धे जितः रावणः भीतः अभवत् ।
 कुम्भकर्णम् बोधयत् । सः रामम् जेष्यति इति रावणः
 राक्षसान् अवदत् । बहवः राक्षसाः कुम्भकर्णस्य समीपम्
 आगम्य महान्तम् शब्दम् अकुर्वन् । कुम्भकर्णः तु स्वपिति 5
 स्वपिति । अन्ते गजाः एव तस्य देहे अधावन् ।
 जलम् तस्य कर्णयोः क्षिप्तम् । बुद्धः कुम्भकर्णः बहून् मृगान्
 अखादत् मद्यम् अपिबत् च । रामम् लक्ष्मणम् च खादिष्यामि
 इति अक्रोशत् वीरः कुम्भकर्णः । युद्धे कुम्भकर्णः वृक्षम् गृहीत्वा
 रामम् प्रति अधावत् । रामेण तु कुम्भकर्णस्य मस्तकम् 10
 छिन्नम् । कुम्भकर्णस्य देहः समुद्रे अपतत् ॥

<i>svapiti</i>	sleeps	<i>madya</i> (n)	wine
<i>bodhayati</i>	awakens, alerts	<i>grhītvā</i>	having grabbed
<i>karṇa</i> (m)	ear	<i>mastaka</i> (n)	head
<i>kṣipta</i> (mfn)	thrown	<i>samudra</i> (m)	ocean
<i>buddha</i> (m)	awakened		

- (a) Translate '*prabalena rāmeṇa yuddhe jitaḥ*' (line 2) [5]
- (b) What does Rāvaṇa tell the other demons to do in line 3? [2]
- (c) What was the first tactic employed by the demons? (line 5) [3]
- (d) Translate '*gajāḥ eva tasya dehe adhāvan*'. (line 6) [6]
- (e) What was thrown into Kumbhakarṇa's ears? (line 7) [1]
- (f) What did Kumbhakarṇa eat and drink on awakening? (lines 7 and 8) [3]
- (g) What did Kumbhakarṇa then threaten to do? (lines 8 and 9) [3]
- (h) What did Kumbhakarṇa do before running towards Rāma? (line 9) [2]
- (i) How did Rāma respond to this assault? (lines 10 and 11) [3]
- (j) What happened to Kumbhakarṇa's body? (line 11) [2]

[Total: 30 marks]

[Turn over

2 Translate the following sentences into English:

- (a) पुष्पाणि गगनात् अपतन् जनाः आनन्देन अक्रोशन् च । [2]
 (b) गुरूणाम् गृहाणि अपि नष्टानि इति ते चिन्तयन्ति। [2]
 (c) अनेके शिष्याः धर्मम् एव श्रुत्वा स्वर्गम् गच्छन्ति। [2]
 (d) तस्मात् कुपितैः सैनिकैः नृपस्य सेना अचिरेण हता। [2]
 (e) अस्मान् अचलान् नय इति ऋषयः वदन्ति स्म। [2]
 (f) सर्पस्य समीपम् गत्वा सेवकः तम् बध्नाति स्म। [2]
 (g) मुनेः पुत्रः नार्याः रूपम् दृष्ट्वा तस्याम् अग्निह्यत्। [2]
 (h) वीरैः सह मिलित्वा भार्या अतीव भीता अभवत्। [2]
 (i) अथ अन्ये बालकाः बहु अन्नम् खादित्वा अवर्धन्त। [2]
 (j) यदि नरः धनम् त्यजति तर्हि सुखम् लभते। [2]

[Total: 20 marks]

3 (a) Transliterate the following sentences into Roman script:

- (i) कुक्कुरः नृपस्य रथात् शीघ्रम् अधावत्। [3]
 (ii) कन्यायाः वस्त्राणि सर्वैः जनैः दृष्टानि। [3]
 (iii) यथा प्राज्ञः वदति तथा करोति। [2]
 (iv) बलिष्ठः सिंहः सर्वेषु अरण्येषु राजा। [2]

(b) Convert the following sentences into *devanāgarī* script:

- (i) *tasmin nagare bahūni pustakāni labdhāni.* [3]
 (ii) *saḥ dūtāya jalam dadāti sma.* [2]
 (iii) *kuśalāḥ putrāḥ jananyai ānandam ānayanti .* [3]
 (iv) *bālakāḥ mārgēṣu hasanti krīḍanti ca.* [2]

[Total: 20 marks]

SET TEXT – MAHĀBHĀRATA (adapted)

Passage for Comprehension

- 4 Read carefully through the following two Sanskrit passages A and B. Do not write out a translation but answer the questions which follow each passage. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

A

इदानीम् धृतराष्ट्रः स्व राजा । धृतराष्ट्रस्य भार्या गान्धारी नाम
भीष्मेण वृता । धृतराष्ट्रः अन्धः इति श्रुत्वा गान्धारी
अहम् अपि अन्धा भविष्यामि इति अवदत् । धृतराष्ट्रः
गान्धारीम् परिणयति स्म । अचिरेण मातुः गान्धार्याः गर्भात्
मण्डलम् जातम् । केन चित् ऋषिणा मण्डलम् बहुषु
भागेषु द्विजम् । अत्र शतम् पुत्राणाम् इति ऋषिः
मातरम् गान्धारीम् अवदत् । ते पुत्राः कौरवाः नाम ।
यदा ते जाताः तदा दुर्मङ्गलानि आसन् । पाण्डवाः तु वीराः
कुशलाः च । तस्मात् कौरवाणाम् हृदयेषु ईर्ष्या उद्भवति स्म ।
मरणम् पाण्डवानाम् ते रेच्छन् ॥

5

10

- (a) According to line 1, who was king now? [1]
- (b) Hearing that her husband to be was blind, what did Gāndhārī say? (line 3) [4]
- (c) Translate 'mātuḥ gāndhāryāḥ garbhāt maṇḍalam jātam'. (lines 4 and 5) [3]
- (d) Translate 'atra śatam putrāṅām iti ṛṣiḥ mātaram gāndhārīm avadat'. (lines 6 and 7) [5]
- (e) What happened when the Kauravas were born? (line 8) [2]
- (f) How are the Pāṇḍavas described in lines 8 and 9? [2]
- (g) Translate 'kauravāṅām hṛdayeṣu īrṣyā udbhavati sma'. (line 9) [3]
- (h) Narrate the story about the poisoning of Bhīma and his subsequent regaining of consciousness. Were the Kauravas in any way justified in their conduct towards Bhīma? Write about 100 words in total. [5]

[Turn over

B

दुर्योधनस्य माता गान्धारी नाम दुर्योधनम् उक्तवती नग्नः माम्
 आगच्छ इति। यदा तु दुर्योधनः गान्धारीम् आगच्छत् तदा
 ऊरु आवृतौ। तस्मात् दुर्योधनस्य ऊरु न रक्षितौ। युद्धस्य
 अन्ते दुर्योधनः कम् चित् जलाशयम् प्राविशत्। सः तु पाण्डवैः
 अचिरेण लब्धः। दुर्योधनः भीमेन सह युद्धम् कृतवान्। भीमः
 दुर्योधनस्य ऊरु गदया अतुदत्। दुर्योधनः भूमौ अपतत् भीमम्
 अवदत् च त्वया अधर्मः कृतः। अहम् एव स्वर्गम् गमिष्यामि
 इति। एवम् दुर्योधनः भीमेन हतः ॥

5

- (a) What does Gāndhārī say to her son in lines 1 and 2? [3]
- (b) Translate 'yadā tu duryodhanaḥ gāndhārīm āgacchat tadā
 ūrū āvṛtau'. (lines 2 and 3) [5]
- (c) What did Duryodhana enter at the end of the battle? (line 4) [1]
- (d) Translate 'saḥ tu pāṇḍavaiḥ acireṇa labdhaḥ'. (lines 4 and 5) [3]
- (e) On what part of the body did Bhīma hit Duryodhana
 and with which weapon? (line 6) [2]
- (f) Translate 'tvayā adharmāḥ kṛtaḥ' (line 7) [3]
- (g) Summarize what happens in the closing stages of the Mahābhārata.
 Can, in your view, any lessons be drawn from these final episodes?
 Write about 150 words in total. [8]

[Total: 25 + 25 = 50 marks]

END

